

PREZES
TRYBUNAŁU KONSTITUCYJNEGO

RPW/36454/2021 P
Data: 2021-04-29

Warszawa, dnia 28 kwietnia 2021 r.

Sygn. akt P 17/19

dot.: VII.510.125.2019

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	2021-04-29 11070110 050115 110
ZAL. <i>g</i>	NR .....

Pan

Adam B O D N A R

Rzecznik Praw Obywatelskich

Przesyłam odpis postanowienia Trybunału Konstytucyjnego w sprawie o sygn. akt
P 17/19..

Julia Przyłębska

Zał. 1

Sygn. akt P 17/19

POSTANOWIENIE

Warszawa, dnia 27 kwietnia 2021 r.

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Andrzej Zielonacki – przewodniczący

Krystyna Pawłowicz

Stanisław Piotrowicz

Justyn Piskorski – sprawozdawca

Michał Warciński,

po rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym w dniu 27 kwietnia 2021 r., pytania prawnego Sądu Najwyższego, czy:

- 1) art. 398¹⁰ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, ze zm.) oraz art. 77 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2019 r. poz. 825) w zakresie, w jakim sprawa zawisła przed Sądem Najwyższym podlega rozpoznaniu z udziałem osoby powołanej do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego tego Sądu przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie uchwały Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ustalonym na zasadzie art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2016 r. poz. 976, ze zm.) w brzmieniu obowiązującym do 20 czerwca 2017 r., tj. terminu utraty mocy obowiązującej tego przepisu na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 20 czerwca 2017 r., sygn. K 5/17 (Dz. U. poz. 1183), są zgodne z art. 45 ust. 1 Konstytucji, a przez to z art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności,

- sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284), a także z art. 47 zdanie pierwsze i drugie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE C 303 z 14.12.2007, s. 1) w związku z art. 6 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30, ze zm.), art. 173 oraz art. 178 ust. 1 Konstytucji, a przez to z art. 19 ust. 1 zdanie drugie Traktatu o Unii Europejskiej i art. 175 ust. 1 Konstytucji,
- 2) art. 365 w związku z art. 398¹⁵ § 1 ustawy – Kodeks postępowania cywilnego w zakresie, w jakim przyznaje moc wiążącą rozstrzygnięciu z udziałem osoby, o której mowa w punkcie 1, jest zgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji, a przez to z art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, a także z art. 47 zdanie pierwsze i drugie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej w związku z art. 6 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej, art. 173 oraz art. 178 ust. 1 Konstytucji, a przez to z art. 19 ust. 1 zdanie drugie Traktatu o Unii Europejskiej i art. 175 ust. 1, art. 179 w związku z art. 187 ust. 1 i 3 Konstytucji,
- 3) art. 379 pkt 4 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 3 oraz z art. 365 ustawy – Kodeks postępowania cywilnego w zakresie, w jakim Sąd Najwyższy bierze pod uwagę z urzędu nieważność postępowania w sprawie, w której z powołaniem podstawy art. 398¹⁵ § 1 ustawy – Kodeks postępowania cywilnego zapadło rozstrzygnięcie z udziałem osoby, o której mowa w pytaniu w punkcie 1 jest zgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji, a przez to z art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, a także z art. 47 zdanie pierwsze i drugie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej w związku z art. 6 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej, art. 173 oraz art. 178 ust. 1 Konstytucji RP, a przez to z art. 19 ust. 1 zdanie drugie Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 175 ust. 1, art. 179 w związku z art. 187 ust. 1 i 3 Konstytucji,

4) art. 11, art. 14 § 1 pkt 1 oraz art. 15 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym w zakresie, w jakim piastunem organu Sądu Najwyższego wykonującym czynności przypisane temu organowi, w tym kierowania pracami Sądu, w szczególności przydzielania spraw oraz wyznaczania składów orzekających, może być osoba, o której mowa w punkcie 1, są zgodne z art. 173 oraz art. 175 ust. 1 Konstytucji,

postanawia:

umorzyć postępowanie.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

Na oryginale właściwe podpisy.

Za zgodność:

z up. Prezesa Trybunału Konstytucyjnego

Kierownik Sekretariatu

Biura Służby Prawnej Trybunału

Bartosz Skwara

KIEROWNIK
Sekretariatu Biura Służby Prawnej
Trybunału Konstytucyjnego
Bartosz Skwara
dr Bartosz Skwara

UZASADNIENIE

I

1. Sąd Najwyższy postanowieniem z 1 lipca 2019 r. (sygn. akt IV CSK 176/19) przedstawił Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne, czy:

1) art. 398¹⁰ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, ze zm.; dalej: k.p.c.) oraz art. 77 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2019 r. poz. 825, dalej: ustawa o SN) w zakresie, w jakim sprawa zawisła przed Sądem Najwyższym podlega rozpoznaniu z udziałem osoby powołanej do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego tego Sądu przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie uchwały Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ustalonym na zasadzie art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2016 r. poz. 976, ze zm.; dalej: ustawa o KRS) w brzmieniu obowiązującym do 20 czerwca 2017 r., tj. terminu utraty mocy obowiązującej tego przepisu na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 20 czerwca 2017 r., sygn. K 5/17 (Dz. U. poz. 1183), są zgodne z art. 45 ust. 1 Konstytucji, a przez to z art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, dalej: Konwencja), a także z art. 47 zdanie pierwsze i drugie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE C 303 z 14.12.2007, s. 1, dalej: Karta) w związku z art. 6 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30 ze zm., dalej: TUE), art. 173 oraz art. 178 ust. 1 Konstytucji, a przez to z art. 19 ust. 1 zdanie drugie TUE i art. 175 ust. 1 Konstytucji,

2) art. 365 w związku z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w zakresie, w jakim przyznaje moc wiążącą rozstrzygnięciu z udziałem osoby, o której mowa w punkcie 1 jest zgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji, a przez to z art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji, a także z art. 47 zdanie pierwsze i drugie Karty w związku z art. 6 ust. 1 TUE, art. 173 oraz art. 178 ust. 1 Konstytucji, a przez to z art. 19 ust. 1 zdanie drugie TUE i art. 175 ust. 1, art. 179 w związku z art. 187 ust. 1 i 3 Konstytucji,

3) art. 379 pkt 4 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 3 oraz z art. 365 k.p.c., w zakresie, w jakim Sąd Najwyższy bierze pod uwagę z urzędu nieważność postępowania w sprawie, w której z powołaniem podstawy art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. zapadło rozstrzygnięcie z udziałem

osoby, o której mowa w punkcie 1, jest zgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji, a przez to z art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji, a także z art. 47 zdanie pierwsze i drugie Karty w związku z art. 6 ust. 1 TUE, art. 173 oraz art. 178 ust. 1 Konstytucji, a przez to z art. 19 ust. 1 zdanie drugie TUE oraz art. 175 ust. 1, art. 179 w związku z art. 187 ust. 1 i 3 Konstytucji,

4) art. 11, art. 14 § 1 pkt 1 oraz art. 15 § 1 ustawy o SN w zakresie, w jakim piastunem organu Sądu Najwyższego wykonującym czynności przypisane temu organowi, w tym kierowania pracami sądu, w szczególności przydzielania spraw oraz wyznaczania składów orzekających, może być osoba, o której mowa w punkcie 1, są zgodne z art. 173 oraz art. 175 ust. 1 Konstytucji.

1.1. Pytanie prawne wystosowano w związku z rozpoznawaniem przez Sąd Najwyższy na etapie przedsądu, w składzie jednoosobowym, skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z 15 grudnia 2017 r. wydanego na skutek uchylecia przez Sąd Najwyższy wyrokiem z 6 kwietnia 2017 r. (sygn. akt IV CSK 426/16) do ponownego rozpoznania sprawy, zakończonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z 11 lutego 2016 r. W skład Sądu Najwyższego rozpoznający sprawę o sygn. akt IV CSK 426/16 wchodziły osoby powołane przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa (dalej: KRS) w oparciu o przepisy, co do których Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 20 czerwca 2017 r. (sygn. K 5/17) stwierdził niezgodność z Konstytucją. Sąd Najwyższy wskazał, że „[w]yrok Sądu Najwyższego mający wiązać skład orzekający w niniejszej sprawie został wydany z udziałem dwóch osób, tj. Krzysztofa Strzelczyka oraz Mirosława Bączyka, którzy zostali wybrani jako kandydaci na sędziów Sądu Najwyższego oraz przedstawieni do powołania, a w konsekwencji powołani przez Prezydenta RP na skutek wniosku zawartego w uchwałach Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ustalonym na podstawie przepisów ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2016 r. poz. 976 z późn. zm.), w tym w szczególności jej art. 13 ust. 3, uznanych przez Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z 20 czerwca 2017 r., sygn. akt K 5/17, za niezgodne z art. 187 ust. 3 Konstytucji RP”. Sąd Najwyższy wskazał, że w zależności od orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny w ramach rozstrzygnięcia przedstawionych pytań prawnych dojdzie do odmiennego rozstrzygnięcia podjętego przez Sąd Najwyższy rozpoznający wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej. „Ocena poprzedniego rozstrzygnięcia w postępowaniu kasacyjnym jako wydanego z udziałem osób nieuprawnionych (niebędących skutecznie powołanymi na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego) oznacza konieczność odrzucenia skargi

kasacyjnej przez Sąd w niniejszej sprawie jako niedopuszczalnej, z jednoczesnym stwierdzeniem nieważności postępowania przed Sądem drugiej instancji na etapie ponownego rozpoznania sprawy z powodu niewywołania skutków przez rozstrzygnięcie wydane w postępowaniu kasacyjnym”.

1.2. W ocenie Sądu Najwyższego, w odniesieniu do wszystkich norm będących przedmiotem kontroli chodzi o ocenę zgodności z normami wyższej rangi, w tym przede wszystkim z Konstytucją, ich zakresu, który, pozwalając na ustalenie ukształtowania składu sądu oraz jego czynności w taki sposób, jednocześnie oznacza zgodnie z treścią odpowiednich norm procesowych nakaz z urzędu oceny przez sąd w każdym etapie postępowania, w tym w ramach przedsądu (art. 398⁹ k.p.c.), dokonania oceny istnienia lub skuteczności zdarzeń (czynności procesowych sądu albo odpowiednich czynności organu sądu) oraz ważności postępowania przed Sądem Najwyższym wówczas, gdy odpowiednie czynności są podejmowane przez osobę (jednoosobowo) albo z udziałem osoby (w ramach ukształtowanego „składu”) powołanej do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego tego sądu przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie uchwały KRS w niekonstytucyjnym składzie.

1.3. Odnosząc się do przywołanych wzorców kontroli, Sąd Najwyższy wskazał, że osoba niebędąca sędzią nie może co do zasady uczestniczyć w kształtowaniu składu sądu i w wymiarze sprawiedliwości, zaś dopuszczenie, na podstawie przepisów wskazanych jako przedmiot kontroli, do orzekania osoby, która w świetle standardów konstytucyjnych nie została prawidłowo powołana, pozostawałoby w sprzeczności z wyrażonym w art. 45 ust. 1 Konstytucji prawem do sądu.

1.4. Sąd Najwyższy wskazał ponadto, że przyjęcie, że sąd jest uprawniony do kontroli prawidłowości powołania sędziego i podważania jego statusu, godziłoby w art. 173 oraz art. 178 ust. 1 Konstytucji, „niezależnie od tego, czy źródła ich kreowania należy poszukiwać w wykładni ustaw, czy też ukształtowanym w orzecznictwie międzynarodowych (ponadpaństwowych) trybunałów, w tym TSUE i ETPC”. Zaznaczył jednak, że „[i]naczej jest jednak w przypadku powołań w zakresie wyznaczonym treścią wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 20 czerwca 2017 r., K 5/17, który stanowi jasną i niedwuznaczną okoliczność mogącą prowadzić do podważania mandatu sędziowskiego osób powołanych na podstawie uchwał podjętych przez niekonstytucyjne składy KRS”.

1.5. Sąd Najwyższy wskazał również, że przepisy objęte pytaniem prawnym wymagają zbadania zgodności z art. 175 ust. 1 i art. 179 Konstytucji. Uzasadniając zarzut, Sąd Najwyższy podniósł, że istota powołania sędziego sprowadza się do nadania mu

inwestytury, czyli prawa do realizowania wymiaru sprawiedliwości. Wskazał, że według oceny wyrażonej przez Sąd Najwyższy oraz Naczelny Sąd Administracyjny w pytaniach prawnych skierowanych do TSUE, powołanie sędziego przez Prezydenta RP ma charakter warunkowy, w szczególności w tym znaczeniu, że jest wymagane, aby etap poprzedzający powołanie był niewadliwy i spełniał odpowiednie standardy europejskie i ustawowe. W ocenie Sądu Najwyższego, w składzie przedstawiającym pytanie prawne, takie rozumowanie prowadzi do powstania fundamentalnego niebezpieczeństwa podważenia podstawowych zasad funkcjonowania państwa – zasady nieusuwalności sędziego, niezawisłości sędziego i niezależności sądu, a także wynikającej z nich zasady stabilności statusu sędziowskiego. „Wszelkie procedury weryfikacyjne, czy to szczególne, czy też podejmowane w ramach norm postępowania cywilnego wskazanych w treści pytań prawnych, budzą wątpliwości w świetle powyżej powołanych wzorców konstytucyjnych”.

1.6. Oprócz wzorców konstytucyjnych, Sąd Najwyższy wniósł również o zbadanie zgodności przywołanych przepisów k.p.c. i ustawy o SN z normami prawa europejskiego. Wskazał, że na gruncie zasad wynikających z orzecznictwa TSUE, powołania sędziów dokonuje się zgodnie z właściwymi przepisami zawartymi w prawie krajowym, co „ma fundamentalne znaczenie z punktu widzenia gwarancji niezawisłości sądu, w tym wobec władzy wykonawczej”. Stwierdzenie, że powołanie do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego, na podstawie uchwały KRS w niekonstytucyjnym składzie nastąpiło z rażącym naruszeniem prawa polskiego, w ocenie Sądu Najwyższego, i mając na uwadze kierunek wykładni przyjęty w treści pytań prejudycjalnych do TSUE, może uzasadniać wniosek, że udział takiej osoby w składzie orzekającym powoduje, iż nie można mówić o sędzie, który jest ustanowiony zgodnie z prawem w rozumieniu prawa Unii Europejskiej, a w konsekwencji konieczne jest z urzędu podjęcie rozstrzygnięcia w tym zakresie w sprawie przez Sąd Najwyższy rozpoznający skargę kasacyjną albo wniosek o jej przyjęcie i dokonanie oceny, czy orzeczenie wydał sąd, a w konsekwencji czy wiąże skład Sądu Najwyższego i ma charakter orzeczenia oraz przymiot prawomocności w rozumieniu odrębnych przepisów (także ostateczności w znaczeniu konstytucyjnym) oraz czy toczące się wcześniej postępowanie było ważne. Sąd bowiem powinien pozostawać ukształtowany w taki sposób, by osoba powołana do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego miała niewątpliwy status i mandat, co wobec kształtowanej praktyki orzecniczej może być podważone w świetle standardów wywodzonych z zasad objętych treścią art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE. Ponadto Sąd Najwyższy uznał również, że wskazane w pytaniu prawnym przepisy są sprzeczne

ze standardem niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą według standardu wynikającego z art. 45 ust. 1 Konstytucji, a zatem także określonym w art. 47 Karty oraz art. 6 ust. 1 Konwencji.

1.7. Sąd Najwyższy zaznaczył również, że w razie stwierdzenia niezgodności z Konstytucją przepisów objętych pytaniem prawnym, konieczne będzie określenie skutków wyroku. W związku z tym wniósł o stwierdzenie „niepodważalności czynności dokonanych (podjętych) oraz niedopuszczalności stwierdzania nieważności postępowań toczących się na podstawie norm prawnych w brzmieniu zakresowo ustalonym jako odpowiednio niezgodne w przypadku norm w pytaniach 1 i 4 oraz zgodne w przypadku norm w pytaniach 2 i 3 z choćby jednym ze wskazanych w pytaniach prawnych wzorców kontroli” – co w opinii Sądu Najwyższego jest konieczne ze względu na ochronę fundamentalnych wolności konstytucyjnych.

2. W piśmie z 3 sierpnia 2019 r. Rzecznik Praw Obywatelskich zgłosił swój udział w sprawie i wniósł o umorzenie postępowania w całości z uwagi na niedopuszczalność wydania orzeczenia, a w razie nieuwzględnienia wniosku o umorzenie postępowania – o stwierdzenie, że wymienione w pytaniu prawnym przepisy są zgodne z przedstawionymi przez Sąd Najwyższy wzorcami.

2.1. Uzasadniając wniosek o umorzenie postępowania, Rzecznik Praw Obywatelskich wskazał, że w sprawie nie zachodzi przesłanka funkcjonalna, warunkująca dopuszczalność przedstawienia Trybunałowi Konstytucyjnemu pytania prawnego. W ocenie RPO, Sąd Najwyższy w zaistniałym stanie faktycznym mógł samodzielnie dokonać prokonstytucyjnej wykładni i poczynić we własnym zakresie ustalenia odnośnie do kwestii wpływu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 20 czerwca 2017 r., sygn. K 5/17, na skuteczność orzeczenia wydanego przez skład orzekający, w którym zasiadali sędziowie SN: Mirosław Bączyk i Krzysztof Strzelczyk. Podkreślił również, że ocena prawidłowości powołania sędziów na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego mogłaby zostać dokonana wyłącznie na podstawie skargi o wznowienie postępowania, wystosowanej w oparciu o art. 401¹ k.p.c. Ponadto, skoro przedmiotem skargi kasacyjnej rozpoznawanej przez Sąd Najwyższy nie było wydanie orzeczenia z udziałem osób nieuprawnionych, to na gruncie art. 398¹³ k.p.c. nie powinien być on w ogóle rozważany w ramach postępowania prowadzonego przez Sąd Najwyższy, albowiem jest to wyjście poza ramy zaskarżenia.

2.2. W uzasadnieniu alternatywnego wniosku o uznanie objętych pytaniem prawnym przepisów za zgodne z przywołanymi wzorcami, Rzecznik Praw Obywatelskich wskazał, że „Trybunał Konstytucyjny zmierzył się już w przeszłości z kwestią orzeczeń wydanych przez sąd w niekonstytucyjnym składzie, rozważając udział asesora sądowego w składzie orzekającym (wyrok TK z dnia 24 października 2007 r. sygn. akt SK 7/06)”, gdzie „wyczerpująco wyjaśnił dlaczego zakwestionowanie przepisu o charakterze ustrojowym nie powinno prowadzić do wznawiania postępowań sądowych w sprawach zakończonych wydaniem rozstrzygnięć sądowych przez składy orzekające z udziałem asesora sądowego, podkreślając iż w takim wypadku związek między niekonstytucyjną normą a konkretnym rozstrzygnięciem jest dużo luźniejszy niż w wypadku niekonstytucyjności przepisu prawa materialnego lub proceduralnego”. Nawet w wypadku stwierdzenia niekonstytucyjności przepisów stanowiących podstawę ukształtowania składu orzekającego nie ma podstaw, by przyjąć, że dokonane przez sąd czynności tracą moc. Rzecznik Praw Obywatelskich zaznaczył ponadto, że kwestia ewentualnego niewłaściwie obsadzonego składu Sądu Najwyższego nie miała wpływu na uchybienia zarzucone przez skarżących wyrokowi sądu drugiej instancji.

3. W piśmie z 7 maja 2020 r. Prokurator Generalny wniósł o stwierdzenie, że:

1) art. 398¹⁰ k.p.c. oraz art. 77 § 1 ustawy o SN, rozumiane w ten sposób, że stanowi rozpoznanie skargi kasacyjnej przez skład Sądu Najwyższego wydanie orzeczenia z udziałem osoby powołanej do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego tego Sądu, przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, na podstawie wniosku Krajowej Rady Sądownictwa, stanowiącego uchwałę podjętą w składzie działającym w oparciu o art. 13 ust. 3 ustawy o KRS, w brzmieniu obowiązującym do 20 czerwca 2017 r., tj. terminu utraty mocy obowiązującej tego przepisu na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 20 czerwca 2017 r., sygn. K 5/17 (Dz. U. poz. 1183) – są zgodne z:

- a) art. 45 ust. 1 Konstytucji, a przez to z art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji,
- b) art. 173 oraz art. 178 ust. 1 Konstytucji, a przez to z art. 19 ust. 1 zdanie drugie TUE,
- c) art. 175 ust. 1 Konstytucji,

2) art. 365 w związku z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c., rozumiany w ten sposób, że stanowi wyrok Sądu Najwyższego orzeczenie wydane z udziałem osoby, o której mowa w pkt 1 – jest zgodny z:

- a) art. 45 ust. 1 Konstytucji, a przez to z art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji,
- b) art. 173 oraz art. 178 ust. 1 Konstytucji, a przez to z art. 19 ust. 1 zdanie drugie TUE,

c) art. 175 ust. 1 i art. 179 Konstytucji,

3) art. 379 pkt 4 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 3 oraz z art. 365 k.p.c., rozumiany w ten sposób, że nie zachodzi nieważność postępowania w sprawie, w której, z powołaniem podstawy art. 398¹⁵ § 1 tejże ustawy, zapadło rozstrzygnięcie z udziałem osoby, o której mowa w punkcie 1 – jest zgodny z:

a) art. 45 ust. 1 Konstytucji, a przez to z art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji,

b) art. 173 oraz art. 178 ust. 1 Konstytucji, a przez to z art. 19 ust. 1 zdanie drugie TUE,

c) art. 175 ust. 1 i art. 179 Konstytucji,

a w pozostałym zakresie – o umorzenie postępowania wobec niedopuszczalności wydania orzeczenia na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393).

3.1. Uzasadniając swoje stanowisko, Prokurator Generalny w pierwszej kolejności wskazał, że z uwagi na brak wystąpienia przesłanki funkcjonalnej, postępowanie przed Trybunałem w zakresie ostatniego z przedstawionych przez Sąd Najwyższy zagadnień powinno zostać umorzone. W tym zakresie – w jego ocenie – pytanie prawne nie zawiera uzasadnienia, które wskazywałoby, w jaki sposób udzielenie przez Trybunał Konstytucyjny odpowiedzi znajdowałoby przełożenie na rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego na obecnym etapie sprawy. Zaznaczył ponadto, że Karta, jako akt stworzony i wydany przez instytucje Unii Europejskiej, nie jest odrębnie ratyfikowaną umową ani częścią traktatu podlegającego ratyfikacji i jej postanowienia jako takie nie mogą stanowić wzorca kontroli w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym. Odnosząc się do zarzutu niezgodności z art. 187 ust. 1 i 3 Konstytucji, Prokurator Generalny wskazał z kolei, że nie został on w żaden sposób powiązany z przedmiotem kontroli i z tego powodu trudno uznać, by mógł stanowić adekwatny wzorzec kontroli.

3.2. Odnosząc się do pozostałych zarzutów sformułowanych w pytaniu prawnym, Prokurator Generalny podniósł, że „przedmiotem kontroli w przedmiotowej sprawie – uwzględniając ugruntowaną w kulturze prawnej zasadę *falsa demonstratio non nocet* – może być jedynie określone rozumienie (interpretacja) przepisów wskazanych jako przedmiot kontroli, które wynika z nowego podejścia w zakresie metod wykładni, zaproponowanego w najnowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego.” Zaznaczył, że ustrojodawca nie przewidział mechanizmu kontrolnego dla prerogatywy Prezydenta RP w postaci powoływania sędziów. Wskazał ponadto, że orzecznictwo TSUE nie może stanowić podstawy kwestionowania dotychczasowego statusu sędziów, a tym samym wpływać na wykładnię przepisów będących przedmiotem

kontroli. Ocena skuteczności powołań sędziów i ważności wydanych przez nich orzeczeń wynika „wprost z ustawy zasadniczej, a ściślej z charakteru prerogatywy Prezydenta RP, który poprzez jej wykonanie sanuje wszelkie nieprawidłowości w procedurze powołania sędziów”. Prokurator Generalny wskazał przy tym, że przeciwne rozumowanie doprowadziłoby do naruszenia zasady niezawisłości sędziowskiej. Sędzia, w procesie stosowania prawa, nie może poddawać pod rozwagę, czy wydane przez niego rozstrzygnięcie nie spowoduje dla niego ujemnych skutków w postaci kwestionowania jego mandatu przez Sąd Najwyższy, bądź inny sąd lub organ. Tylko wykluczenie możliwości kontroli prawidłowości powołania sędziego pozwoli traktować go jako podmiot niezawisły, stosownie do wymagań art. 180 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji, a w konsekwencji art. 19 ust. 1 zdanie drugie TUE.

II

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 193 Konstytucji, „[k]ażdy sąd może przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne co do zgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi lub ustawą, jeżeli od odpowiedzi na pytanie prawne zależy rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed sądem”. Unormowanie to znajduje swoje odzwierciedlenie również w art. 52 i art. 60 ustawy z 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK).

Powyższe przepisy wyrażają przesłanki warunkujące skuteczność wniesienia oraz merytorycznego rozpoznania pytania prawnego sądu przez Trybunał Konstytucyjny. Przesłanki te zostały szczegółowo wyjaśnione w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego (zob. np. postanowienie z 27 marca 2009 r., sygn. P 10/09, OTK ZU 3/A/2009, poz. 40). Zachowują one aktualność także na tle przepisów nowej ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym. Pytanie prawne powinno zatem spełniać łącznie następujące przesłanki: 1) podmiotową – z pytaniem prawnym może wystąpić tylko sąd, 2) przedmiotową – przedmiotem pytania prawnego może być akt normatywny mający bezpośredni związek ze sprawą (jeżeli stan faktyczny sprawy objęty jest hipotezą kwestionowanej normy) i będący podstawą rozstrzygnięcia w sprawie oraz 3) funkcjonalną – musi zachodzić związek między orzeczeniem Trybunału

a sprawą rozpoznawaną przez sąd, na tle której sąd zadał pytanie prawne. Wyraża się on w zależności o charakterze bezpośrednim, merytorycznym i prawnie istotnym (zob. postanowienie TK z 30 czerwca 2009 r., sygn. P 34/07, OTK ZU 6/A/2009, poz. 101 i powołane tam orzecznictwo). Niespełnienie którejkolwiek z przesłanek kontroli w trybie pytania prawnego stanowi przeszkodę formalną w prowadzeniu merytorycznego badania konstytucyjności zaskarżonych norm. W takim wypadku powstaje konieczność umorzenia postępowania ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku (zob. postanowienie TK z 3 marca 2009 r., sygn. P 63/08, OTK ZU 3/A/2009, poz. 31).

2. Sąd Najwyższy (dalej: Sąd Najwyższy, sąd pytający) jest sądem w rozumieniu art. 193 Konstytucji.

3. W niniejszej sprawie, wobec określenia w treści pytania prawnego zakresu, w jakim sąd pytający domaga się kontroli konstytucyjności, Trybunał powziął wątpliwości, co do występowania przesłanek przedmiotowej oraz funkcjonalnej. Wątpliwości te wymagały w pierwszej kolejności pogłębionej analizy przepisów dotyczących postępowania wywołanego wniesieniem skargi kasacyjnej.

4. Postępowanie w sprawie skargi kasacyjnej ma charakter szczególny i obejmuje trzy etapy: 1) wstępną kontrolę dopuszczalności skargi kasacyjnej, 2) przedsąd, 3) rozpoznanie merytoryczne. Wstępna kontrola dopuszczalności dokonywana jest przez sąd drugiej instancji, który orzekał w sprawie, w której wniesiono skargę kasacyjną. Po jej dokonaniu oraz otrzymaniu dowodów doręczenia skargi kasacyjnej, sąd drugiej instancji do którego wpłynęła skarga, niezwłocznie przekazuje ją Sądowi Najwyższemu wraz z odpowiedzią na skargę i aktami sprawy, a także załącza dwa odpisy zaskarżonego orzeczenia z uzasadnieniem. Czynność ta dokonywana jest w drodze zarządzenia przewodniczącego sądu drugiej instancji. Po otrzymaniu akt, Sąd Najwyższy dokonuje ponownego badania wstępnego skargi kasacyjnej, sprawdzając, czy sąd drugiej instancji w sposób prawidłowy dokonał analizy formalnej skargi oraz w razie stwierdzenia braków wezwał skarżącego do ich uzupełnienia w myśl art. 398⁶ § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1575; dalej: k.p.c.). Ustala również ponownie, czy nie zachodzą podstawy do odrzucenia skargi kasacyjnej. Zgodnie z treścią art. 398⁶ § 3 k.p.c., „Sąd Najwyższy odrzuca skargę kasacyjną, która podlegała odrzuceniu przez sąd drugiej instancji, albo zwraca ją temu sądowi w celu usunięcia dostrzeżonych braków”. W wypadku stwierdzenia, że skarga spełnia wymogi formalne, następuje przystąpienie do kolejnego etapu jej rozpoznania – przedsądu. Jak wskazuje się w doktrynie, głównym celem wprowadzenia instytucji przedsądu

do postępowania w sprawach zainicjowanych skargą kasacyjną było wyeliminowanie skarg, które nie wymagają zaangażowania Sądu Najwyższego. Polega on na przeprowadzeniu wstępnego badania skargi z punktu widzenia celowości jej merytorycznego rozpoznania, w granicach wyznaczonych przez art. 398⁹ § 1 k.p.c. (tak np. L. Bagińska, *Skarga kasacyjna i nadzwyczajna w postępowaniu cywilnym. Komentarz praktyczny z orzecnictwem*, rozdział 12, Legalis). Zgodnie ze wskazanym przepisem, „Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne; 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów; 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona”. Rozpoznanie skargi kasacyjnej na obu tych etapach, inaczej niż rozpoznanie merytoryczne, następuje w składzie jednego sędziego – stosownie do treści art. 398¹⁰ zdania drugiego k.p.c. Nie budzi wątpliwości, że postępowanie w ramach przedsądu nie może prowadzić do merytorycznego rozpoznania sprawy. Ocena ta ma jedynie charakter wstępny. Na etapie przedsądu orzeczenia Sądu Najwyższego podejmowane są w składzie jednoosobowym, na posiedzeniu niejawnym i w formie postanowienia. Jak uznał Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 30 maja 2007 r., sygn. SK 68/06 (OTK ZU nr 6/A/2007, poz. 53), wydane w przedsądzie postanowienia w przedmiocie odrzucenia lub odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymagają uzasadnienia.

5. W przedmiotowej sprawie Sąd Najwyższy na etapie przedsądu powziął wątpliwość dotyczącą prawidłowości składu Sądu Najwyższego, który w wyroku o sygn. akt IV CSK 426/16 orzekł o uchyleniu do ponownego rozpoznania sprawy zakończonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z 1 lutego 2016 r. W następstwie uchylenia tego orzeczenia, Sąd Okręgowy w Lublinie wydał kolejny wyrok, od którego wniesiona została skarga kasacyjna będąca przedmiotem rozpoznania przez sąd pytający. Jak wskazał Sąd Najwyższy w treści pytania prawnego, stwierdzenie, że w składzie Sądu Najwyższego rozpoznającego poprzednią skargę kasacyjną wchodziły osoby niebędące sędziami SN spowoduje, że orzeczenie to należy uznać za nieistniejące, a postępowanie zakończone wyrokiem sądu drugiej instancji zapadłym wskutek wydania przez SN tego wyroku – za nieważne. W istocie, dokonanie rozróżnienia pomiędzy tymi dwoma rodzajami wad orzeczeń oraz ustalenie, na którym etapie – w oparciu o przedstawiony stan faktyczny – która z wad mogła wystąpić, znajduje bezpośrednie przełożenie na treść orzeczenia, jakie Sąd Najwyższy, dokonując analizy sprawy w ramach przedsądu, jest zobowiązany podjąć.

Jak już wskazano, Sąd Najwyższy odrzuca na posiedzeniu niejawnym skargę kasacyjną, która nie jest dopuszczalna. Jako przyczyny niedopuszczalności, oprócz kwestii konstrukcyjnych wynikających z art. 398⁴ § 1 k.p.c. oraz niezpełnienia w terminie braków formalnych, wymienia się między innymi brak substratu zaskarżenia – czyli sytuację, w której zaskarżone orzeczenie jest nieistniejące. Do orzeczeń nieistniejących zalicza się między innymi orzeczenia, które zostały wydane przez osoby niebędące sędziami (niemające kompetencji do orzekania w sprawach cywilnych). Nie budzi zatem wątpliwości, że stwierdzenie, że orzeczenie sądu drugiej instancji kończące postępowanie w istocie nie istnieje, uniemożliwia skuteczne wniesienie skargi kasacyjnej.

Od powyższej sytuacji należy odróżnić przypadek, w którym postępowanie jest nieważne.

Nieważność postępowania, poza wypadkiem wskazanego w art. 1099 k.p.c. braku jurysdykcji krajowej, zachodzi w razie wystąpienia jednej z sześciu okoliczności wymienionych w treści art. 379 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem, „Nieważność postępowania zachodzi:

- 1) jeżeli droga sądowa była niedopuszczalna;
- 2) jeżeli strona nie miała zdolności sądowej lub procesowej, organu powołanego do jej reprezentowania lub przedstawiciela ustawowego, albo gdy pełnomocnik strony nie był należycie umocowany;
- 3) jeżeli o to samo roszczenie między tymi samymi stronami toczy się sprawa wcześniej wszczęta albo jeżeli sprawa taka została już prawomocnie osądzona;
- 4) jeżeli skład sądu orzekającego był sprzeczny z przepisami prawa albo jeżeli w rozpoznaniu sprawy brał udział sędzia wyłączony z mocy ustawy;
- 5) jeżeli strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw;
- 6) jeżeli sąd rejonowy orzekł w sprawie, w której sąd okręgowy jest właściwy bez względu na wartość przedmiotu sporu”.

Jak już wcześniej wskazano, art. 398⁹ § 1 k.p.c. nakazuje, aby Sąd Najwyższy przyjął do rozpoznania skargę kasacyjną w przypadku, gdy zachodzi nieważność postępowania. Komentując art. 398⁹ k.p.c., w doktrynie zwraca się uwagę na wątpliwość, jaka pojawia się w sytuacji, w której w sprawie może zachodzić nieważność postępowania, ale okoliczność ta nie została wskazana przez skarżącego ani w ramach podstawy kasacyjnej naruszenia prawa procesowego, ani jako przesłanka uzasadniająca przyjęcie skargi do rozpoznania. Treść art. 398⁹ § 1 k.p.c. nie pozostawia jednak wątpliwości, że Sąd

Najwyższy zobligowany jest do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, jeśli stwierdzi istnienie okoliczności, które mogą na tę nieważność wskazywać. Z art. 398¹³ § 1 wynika jednak, że dopiero rozpoznając skargę kasacyjną (a więc po przedsądzie), Sąd Najwyższy w granicach zaskarżenia bierze pod uwagę nieważność postępowania z urzędu. „Skoro jednak nieważność postępowania jest jedną z przyczyn obligujących do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz jednocześnie przyczyną, którą Sąd Najwyższy, rozpoznając skargę, bierze pod uwagę z urzędu, to jeśli tylko skarga jest ogólnie dopuszczalna, powinna zostać merytorycznie rozpoznana” (M. Manowska, komentarz do art. 398⁹ k.p.c., [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, t. I*, LEX/el. 2020).

Należy przy tym mieć również na uwadze, że zgodnie z art. 398¹ § 1 k.p.c., „[o]d wydanego przez sąd drugiej instancji prawomocnego wyroku lub postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie strona, Prokurator Generalny, Rzecznik Praw Obywatelskich lub Rzecznik Praw Dziecka może wnieść skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej”. Oznacza to, że istotą problemu jest przede wszystkim rozstrzygnięcie w przedmiocie prawidłowości prawomocnego orzeczenia wydanego przez sąd drugiej instancji. Jego wadliwość może wprawdzie być następstwem okoliczności występujących na wcześniejszych etapach postępowania, jednakże na etapie przyjęcia skargi kasacyjnej istotny jest wyłącznie fakt, jakiego rodzaju wadliwością okoliczności te skutkują względem orzeczenia należącego do katalogu z art. 398¹ § 1 k.p.c., od którego wywiedziona jest skarga kasacyjna. Pogląd ten znajduje potwierdzenie w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego (na przykład w wyroku z 21 listopada 1997 r., sygn. akt I CKN 825/97 czy wyroku z 22 maja 1997 r., sygn. akt II CKN 70/97).

Dokonywana przez Sąd Najwyższy kontrola kasacyjna dotyczy stosowania prawa procesowego i materialnego przez sąd drugiej instancji. Naruszenia prawa popełnione przez sąd pierwszej instancji są natomiast przedmiotem kontroli apelacyjnej. Tej zasady nie zmienia fakt, że uchybienia powodujące nieważność postępowania (art. 379 k.p.c.) są brane przez sąd pod rozważę z urzędu (zob. postanowienie z 16 listopada 2006 r., sygn. akt II CSK 177/06).

Nieważność postępowania jest zatem uchybieniem procesowym, które Sąd Najwyższy przy rozpoznaniu skargi kasacyjnej bierze pod uwagę z urzędu w granicach zaskarżenia (art. 398¹³ § 1 k.p.c.), i jest też przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Jednakże w obu przypadkach chodzi o nieważność postępowania

przed sądem drugiej instancji, nie zaś przed sądem pierwszej instancji. Pogląd taki znajduje potwierdzenie w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego (np. w postanowieniu z 7 czerwca 2013 r., sygn. akt II CSK 720/12).

6. Jak już uprzednio wskazano, stan faktyczny sprawy, na kanwie której zadano pytanie prawne, ma dość szczególny charakter. W związku z tym zasadne jest jego ponowne przeanalizowanie. W ocenie sądu pytającego, na etapie rozpoznawania przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej od pierwszego wyroku prawomocnie kończącego sprawę mogło dojść do jej rozpoznania przez osoby, które nie posiadały uprawnień do orzekania. W następstwie wskazanego wyroku kasacyjnego orzeczenie sądu drugiej instancji zostało uchylone, a sprawę przekazano do ponownego rozpoznania temu sądowi. W wyniku powyższego, Sąd Okręgowy w Lublinie wydał (w składzie, co do którego prawidłowości sąd pytający nie miał wątpliwości) wyrok, od którego wniesiono skargę kasacyjną, na kanwie której, na etapie przedsądu, zadane zostało pytanie prawne rozpoznawane obecnie przez Trybunał Konstytucyjny.

7. W świetle powyższych okoliczności Trybunał Konstytucyjny doszedł do przekonania, że jest możliwe, aby Sąd Najwyższy ustalił na etapie postępowania w fazie przedsądu, że postępowanie przed sądem drugiej instancji było nieważne z powodu nieprawidłowej obsady Sądu Najwyższego, który wyrokiem przekazał mu sprawę do ponownego rozpoznania. Nieważność ta nie byłaby jednak – inaczej niż sugeruje sąd pytający – spowodowana okolicznością, o której mowa w art. 379 pkt 4 k.p.c. Nie budzi wątpliwości, że stwierdzenie nieprawidłowej obsady Sądu Najwyższego rozpoznającego pierwszą skargę kasacyjną miałyby wpływ na ważność postępowania prowadzonego następnie przez sąd drugiej instancji. Taka nieważność nie będzie jednak konsekwencją nieprawidłowej obsady sądu, ale raczej wydania ponownego orzeczenia w sprawie, która została już zakończona prawomocnym wyrokiem sądu – a zatem przesłanki, o której mowa w art. 379 pkt 3 k.p.c.

Z tego powodu nie można uznać, by przepisy wskazane w treści pytania prawnego mogły znaleźć zastosowanie w sprawie rozpoznawanej przez sąd pytający w fazie przedsądu. Pomimo wskazania przez sąd pytający na możliwość potencjalnego nieistnienia orzeczenia Sądu Najwyższego, Trybunał stwierdził w pierwszej kolejności, że skargę kasacyjną wnosi się od wydanego przez sąd drugiej instancji prawomocnego wyroku – zgodnie z przywołanym już art. 398¹ § 1 k.p.c. Nieistnienie tego orzeczenia albo też nieważność postępowania lub inne okoliczności przemawiające za przyjęciem, odmową przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania bądź koniecznością jej odrzucenia

powinny być w pierwszym rzędzie przedmiotem uwagi Sądu Najwyższego. Sąd pytający nie kwestionował jednak istnienia tego wyroku i nie przytaczał żadnych okoliczności, które mogłyby przemawiać za przeciwnym faktem. Z przedstawionego stanu faktycznego nie wynika, aby obsada sądu drugiej instancji była nieprawidłowa i mogła stanowić podstawę nieważności orzeczenia. Powyższe oznacza, że w tej sprawie nie zachodzi przesłanka przedmiotowa rozpoznania pytania prawnego, a kwestionowane przez sąd pytający przepisy nie znajdują zastosowania w przedstawionej sprawie na jej obecnym etapie.

8. Ponadto Trybunał dostrzegł w tak postawionym pytaniu prawnym brak spełnienia przesłanki funkcjonalnej. Brak ten jest widoczny zresztą w uzasadnieniu pytania prawnego, gdzie sąd pytający wskazuje, że „[o]cena poprzedniego rozstrzygnięcia w postępowaniu kasacyjnym jako wydanego z udziałem osób nieuprawnionych (niebędących skutecznie powołanymi na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego) oznacza konieczność odrzucenia skargi kasacyjnej przez Sąd w niniejszej sprawie jako niedopuszczalnej, z jednoczesnym stwierdzeniem nieważności postępowania przed Sądem drugiej instancji na etapie ponownego rozpoznania sprawy z powodu niewywołania skutków przez rozstrzygnięcie wydane w postępowaniu kasacyjnym”. Stwierdzenie podejrzenia występowania nieważności postępowania prowadzonego przed sądem drugiej instancji nakłada na Sąd Najwyższy rozpoznający skargę kasacyjną na etapie przedsądu obowiązek przyjęcia skargi do rozpoznania. Okoliczność ta – jak już wskazano uprzednio – może być brana przez Sąd Najwyższy pod uwagę również z urzędu, także jeśli nie była objęta skargą kasacyjną i nie odnosił się do niej wnioski o rozpoznanie skargi kasacyjnej. Trybunał w tym miejscu ponownie przypomina, że skarga kasacyjna służy od prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji, a nie od wyroku wydanego przez Sąd Najwyższy, w następstwie którego doszło do uchylecia pierwszego wyroku sądu drugiej instancji, i to w zakresie tego właśnie orzeczenia Sąd Najwyższy działając w ramach przedsądu w składzie jednoosobowym bada dopuszczalność skargi kasacyjnej. Proponowane przez sąd pytający rozstrzygnięcie – odrzucenie skargi, z jednoczesnym stwierdzeniem nieważności postępowania – jest zaś orzeczeniem, jakie nie może zostać wydane przez Sąd Najwyższy w rozpoznaniu skargi kasacyjnej w ogóle – w szczególności zaś nie na etapie przedsądu, na którym nie dokonuje się merytorycznej analizy sprawy, a jedynie bada, czy skarga jest dopuszczalna z uwagi na występujące w niej istotne zagadnienie prawne lub też inną okoliczność uzasadniającą jej przyjęcie do rozpoznania w myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sugestia sądu pytającego co do sposobu ewentualnego

rozstrzygnięcia sprawy w razie stwierdzenia przez Trybunał Konstytucyjny niezgodności wskazanych przepisów z wzorcami nie tylko zmierza do dokonania takiej merytorycznej oceny przedstawionej skargi kasacyjnej, ale również zawiera wewnętrzną sprzeczność. Sąd pytający proponuje bowiem dokonanie odrzucenia skargi – czyli *de facto* nieprzystąpienie do jej merytorycznego rozpatrywania – z równoczesnym stwierdzeniem nieważności postępowania – czyli merytorycznym jej rozpoznanem (jak już wskazano – dokonywanym dopiero przez Sąd Najwyższy w składzie trzyosobowym, nie jednoosobowo na etapie przedsądu). W ocenie Trybunału, w kontekście przedstawionych powyżej okoliczności, udzielenie przez Trybunał odpowiedzi na tak sformułowane pytanie prawne w żaden sposób nie przełoży się na to, jak Sąd Najwyższy może w zgodzie z obowiązującymi przepisami rozstrzygnąć w fazie przedsądu zawisłą przed nim sprawę.

9. Przeprowadzone powyżej wywody w sposób jednoznaczny przemawiają za uznaniem, że pytanie prawne nie spełnia przesłanki przedmiotowej i funkcjonalnej pytania prawnego. Zatem, na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK, konieczne stało się umorzenie postępowania.

Mając na uwadze przedstawione okoliczności, Trybunał postanowił jak w sentencji.

Na oryginale właściwe podpisy.

Za zgodność:

z up. Prezesa Trybunału Konstytucyjnego

Kierownik Sekretariatu

Biura Służby Prawnej Trybunału

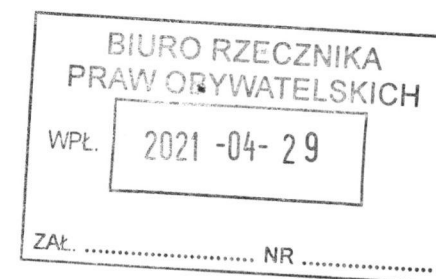
Bartosz Skwara

KIEROWNIK
Sekretariatu Biura Służby Prawnej
Trybunału Konstytucyjnego
Bartosz Skwara
dr Bartosz Skwara

TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY

Sygn.akt. P 17/19

**Pan
Adam BODNAR
Rzecznik Praw Obywatelskich**